

Motion till riksdagen 2018/19:1146

av **Marianne Pettersson (S)**

Vård för kvinnor med lipödem

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vården av och forskningen om lipödem bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den kroniska sjukdomen lipödem drabbar cirka 11 % av västvärldens kvinnor efter puberteten och dessa kvinnor saknar till stor del vård i Sverige. Okunskapen om lipödem är fortfarande skrämmande låg, trots att den nämnts en del i media, och flertalet får vänta flera år på rätt diagnos och vissa får det aldrig.

Lipödem är en kronisk genetisk störning i fettvävnad, lymfkapillärer samt blodkapillärer. Lipödem är inte någon fettdepå som beror på fetma utan beror på sjukligt förändrade fettceller som ökar i storlek endast på vissa specifika områden på kroppen. Dessa fettceller ökar dramatiskt i storlek och ger en för sjukdomen typisk bubblig fettväv. Lipödem klassas in i olika stadier. I ett tidigt skede ses de typiska symptomen över höfter och utsidan av låren. När tillståndet progredierar drabbas även mage, underben och armar, medan händer och fötter är normala och fria från svullnader. Överkroppen drabbas sällan vilket ger den för lipödem typiska oproportionella kroppsformen där det kan skilja 2–4 klädstorlekar mellan över- och underkropp. Ett obehandlat lipödem riskerar att övergå i stadiet lipolymfödem då hög belastning av lymfsystemet under lång tid ger bestående förändringar. Detta stadium är ofta mycket smärtsamt och handikappande. Obehandlad sjukdom leder till smärta i de drabbade områdena. Därför är det angeläget med diagnos och behandling så tidigt som möjligt.

Orsaken till lipödem är inte klarlagd. Kunskapen om sjukdomen inom primär-, akut-, infektions-, smärt- och överviktssjukvården är väldigt låg, så ofta feldiagnostiseras lipödem som fetma eller lymfödem. Nästan bara kvinnor drabbas, vilket är orsaken till att experter förmodar att hormonella orsaker kan spela en viktig roll för sjukdomen.

På grund av feldiagnostisering belastas även olika vårdinstanser. Kvinnor med sjukdomen upplever att de under lång tid blivit mistrodda och utsatta för förnedrande

kommentarer, inte minst inom vården. Detta orsakar stort lidande för patienten och är kostsamt för samhället eftersom många av patienterna får felaktig behandling såsom gastric bypass eller felaktiga råd om kost och motion som försämrar deras tillstånd och kan generera psykosociala besvär.

Det är viktigt att kvinnor får rätt vård och stöd men för att detta ska ske krävs det en större kunskap hos vårdpersonalen. Idag är tyvärr kunskapen ganska bristfällig på många ställen runt om i landet. Både vården och forskningen kring denna sjukdom är eftersatt i Sverige och många tvingas söka vård utomlands. Det behöver satsas på ökad kunskap om sjukdomen inom vården, men också forskning är ett viktigt steg för att ge denna patientgrupp rätt behandling.

Marianne Pettersson (S)